

Jouw project zet concrete stappen om kringlopen te sluiten. In onderstaande checklist kan je aanvinken wat die concrete stappen zijn.

Op welke operationele veranderingen zet jouw project het meeste in?

Kijk naar de kern van het project (niet de bedrijfscontext, maar enkel dit project): waar gaat het in essentie over? (bv. bij een design-project in een recyclagebedrijf vink je design-topics aan, niet recyclage).

Probeer ook de interactieve versie:
www.ce-kompas.be

A

Design

Wanneer je iets ontwerpt

- A1** Onderbenutting tegengaan door ontwerp voor gedeeld of meervoudig gebruik
Met digitale sleutels, volgsystemen en platformen producten makkelijk deelbaar maken
- A2** Slimmer ontwerpen voor lager materiaal-, ruimte- en energiegebruik en virtualiseren
Een fysiek product (bv. LP) verkleinen (bv. CD) of virtualiseren (bv. muziek-streaming)
- A3** Ontwerpen voor minimale milieu-impact over de hele levenscyclus heen
Designkeuzes maken op basis van levenscyclusanalyse (LCA)
- A4** Ontwerpen voor lange fysieke en psychologische levensduur
Robuuste en minder trendgevoelige producten ontwerpen
- A5** Flexibel ontwerpen voor o.a. vlot onderhoud, upgrading, modulariteit en veranderende context na eerste gebruik
Veelzijdige producten ontwerpen die een tweede leven kunnen leiden (bv. batterijen van elektrische auto's)
- A6** Ontwerpen voor herstelbaarheid en voor renovatie, herbestemming, industriële remanufacturing
Producten of gebouwen ontwerpen met demonteerbare en robuuste onderdelen
- A7** Ontwerpen om recyclage mogelijk te maken
Eenvoudige producten ontwerpen met een beperkt aantal materialen, die scheidbaar en niet 'overwerkt' zijn

B

Grondstoffen

Wanneer je grondstoffen kiest

- B1** Kiezen voor meer lokaal beschikbare grondstoffen
Primaire, geïmporteerde grondstoffen vervangen door lokale (gerecycleerde) varianten
- B2** Kiezen voor afbreekbare grondstoffen (composteerbaar, biodegradeerbaar, oplosbaar...)
Producten (bv. landbouwfolies, onkruiddoeken, verpakkingen) met biodegradeerbare grondstoffen maken
- B3** Kiezen voor onschadelijke / niet-toxische alternatieve grondstoffen
Veilige recyclage mogelijk maken door toxische stoffen uit te sluiten
- B4** Kiezen voor onuitputtelijke grondstoffen (biobased, snelgroeiend...)
Biogebaseerde grondstoffen gebruiken om minerale materialen te vervangen (bv. in de bouw)
- B5** Reststromen (= onbewerkt 'afval') inzetten
Een tweede leven geven aan nog niet gevaloriseerd of bewerkt 'afval'
- B6** Recycelaat (= bewerkte reststromen) inzetten
Secundaire grondstoffen uit recyclage (bv. granulaat) inzetten in plaats van primaire materialen

C

Productie

Wanneer je een productieproces opzet

- C1** Bijproducten (restproducten) van eigen productieprocessen valoriseren
Het valoriseren van nevenstromen, snijresten, productie-uitval, afvalwater,...
- C2** Het verbeteren van processen met het oog op minder materiaalverbruik en/of afvalproductie
Digital manufacturing, Internet of Things, middelen/strategieën inzetten om afval / waardeverlies tegen te gaan (bv. geconcentreerde zeep)
- C3** Volwaardig en ongewijzigd hergebruiken van onderdelen in de productie
Gereviseerde onderdelen gebruiken om nieuwe producten te maken
- C4** Herstellen of onderhouden als productieproces
Producten onderhouden en herstellen in plaats van te vervangen door nieuwe producten (bv. garagist, chauffagist)
- C5** Herbestemmen of remanufacturing: nieuwe producten uit oude componenten bouwen
Onderdelen en componenten na aanpassing gebruiken in nieuwe producten of gebouwen
- C6** Opwaarderen van grondstoffen/producten als productieproces (upcycling)
'Oude' materialen opnieuw inzetten in een nieuwe (meer) waardevolle functionele toepassing

D

Logistiek

Wanneer je logistiek organiseert

- D1** Reststromen (onbewerkt afval) efficiënt ophalen en inzamelen
Reversed logistics, groeperen van bepaalde stromen, zuiverder stromen inzamelen, take-back systemen (bv. automaten, containers, statiegeld, rewards...)
- D2** Transport vermijden: lokaal verdelen, lokale markt bedienen, lokaal inkopen, lokale productie of optimaliseren
Het transport is multimodaal, gedeeld, gegroepeerd (bv. vol heen, vol terug)
- D3** Verpakkingsmateriaal voor transport vermijden, voor herbruikbaar of biodegradeerbaar kiezen
Minimale en duurzame verpakkingen inzetten (bv. herbruikbare kratten, dozen, boxen, paletten)

E

Distributie

Wanneer je producten en diensten verdeelt

- E1** Het 'ver-diensten' van het aanbod en deelsystemen
Product-dienst combinaties, huursystemen, deelsystemen, pooling van producten
- E2** Korte keten: afstand tussen productie en consumptie verkleinen
Lokaal maken en verdelen van producten al dan niet met behulp van platformen (bv. CSA boerderij), prosumenten.
- E3** Communicatie/marketing richten naar CE opties
Het gedrag van klanten sturen richting circulaire producten of diensten, juist en duurzaam gebruik stimuleren
- E4** Herstelservice, herstel informatie en herstelstukken ter beschikking stellen
Het herstellen van producten bevorderen door info, onderdelen of hersteldiensten aan te bieden
- E5** Verpakkingsbewuste en/of verpakkingsvrije retail
Producten verkopen met minimale en duurzame verpakkingen (bv. verpakkingsvrije winkel)
- E6** Producten langer in omloop houden
Tweedehands producten aanbieden, 'tragere' mode (slow fashion), minder trendgevoelige producten aanbieden, juist gebruik vervaldata,...

F

Gebruik

Wanneer je producten of diensten gebruikt

- F1** Zorg dragen voor goederen en producten bewust langer gebruiken
Producten onderhouden, juist bewaren en gebruiken, niet zo maar vervangen indien niet kapot
- F2** Peer to peer deel/huur/dienstensystemen
Delen of huren van producten of diensten (bv. kleding, gereedschap, auto's, boeken, klusjes, speelgoed)
- F3** Product-dienstsystemen
Het aankopen van diensten in plaats van producten (bv. deelfietsen, babytheek, light as a service, leasing, verhuur)
- F4** Tweedehands
Producten ruilen, swappen, weggeven (bv. tweedehandsbeurzen, weggeefkasten)
- F5** (Laten) herstellen
Producten (laten) herstellen in plaats van te vervangen door nieuwe producten (bv. repaircafés).

G

Levens einde

Wanneer je met afval geconfronteerd wordt

- G1** Afvalpreventie, zodat de hoeveelheid vermindert
Vermijden dat afval ontstaat, geen eenmalige materialen kiezen, hergebruik (bv. kraantjeswater in plaats van water in PET-flessen)
- G2** Bewust kiezen voor de meest hoogwaardige verwerking/toepassing van afval
Selectief slopen van gebouwen, restaurantrestjes meegeven, koffiegruis voor zwammen
- G3** Recycleerbare en gescheiden afvalfracties inleveren bij gespecialiseerde verwerkers
Producten/afval selectief inzamelen en verwerken (bv. kringloopcentra, recycleurs, containerpark)
- G4** Organische reststromen valoriseren
Composteren, vergisten, pocketvergisting bij landbouwbedrijven

- H1** Opbrengst nadrukkelijk op de lange termijn en oog voor diverse belangen inbouwen
Divers aandeelhouderschap, coöperaties, langetermijn visie
- H2** Technische en/of financiële ondersteuning bieden aan circulaire projecten
Aanbieden van mankracht, expertise, infrastructuur, subsidies, leningen, ...
- H3** Drempels voor mogelijk maken van CE wegwerken en gunstige randvoorwaarden creëren
Knelpunten oplossen (bv in wetgeving) door beleid, ondernemers of federaties
- H4** Partners meetrokken in eigen CE verhaal
Samenwerken in de keten, kennis delen, open source werken, co-creëren, partners meetrokken in het eigen circulaire verhaal
- H5** Sensibiliseren rond CE
Educatie, informatie geven, rapporteren, communicatie
- H6** (Lokale) veerkracht versterken en/of community building
Buurtversterkend werken, burgerinitiatieven, lokale munten, ondersteunende platformen, faciliteren van samenwerkingen, netwerken